

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

АДМІНІСТРАТИВНА КОЛЕГІЯ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

17.09.2019 № 51 - рк/к

ВОВЧАНСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ

*62504, Харківська обл., Вовчанський р-он,
м. Вовчанськ, вул. Соборна, будинок 92*

Про припинення бездіяльності,
яка містить ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

За результатами розгляду заяви фізичної особи [REDACTED] від 01.03.2019 (вх. від 05.03.2019 № 1831) про порушення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ВОВЧАНСЬК» (надалі – КП «ВОВЧАНСЬК») законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі розпорядження адміністративної колегії територіального відділення від 30.05.2019 № 92 - рп/к розпочато розгляд справи № 1/03-75-19, у зв'язку з наявністю в бездіяльності ВОВЧАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (надалі – Міська рада) ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення КП «ВОВЧАНСЬК» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Бездіяльність Міської ради полягає у невнесенні змін до Правил користування системами централізованого водопостачання у місті Вовчанськ, затверджених рішенням Міської ради від 22.02.2013 № 7-VI.

Міська рада є юридичною особою, ідентифікаційний код – 04058663, місцезнаходження: 62504, Харківська обл., Вовчанський район, м. Вовчанськ, вул. Соборна, будинок 92. Основним видом діяльності Міської ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД – 84.11).

Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Міська рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого

самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання, суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Отже, реалізація Міською радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Згідно з частиною першою статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень.

Відповідно до підпункту 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать повноваження встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

Відповідно до підпункту 2 пункту «б» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать повноваження здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням цін і тарифів.

Відповідно до частини другої статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Рішенням XXXVIII сесії Міської ради VI скликання № 7.4-VII від 22.02.2013 «Про затвердження Правил користування системами центрального водопостачання у місті Вовчанськ» затверджено Правила користування системами центрального водопостачання у місті Вовчанськ (надалі – Правила користування).

Згідно з пунктом 1.15. Правил користування Виконавець (суб'єкт господарювання, що виробляє або створює послуги з централізованого водопостачання та водовідведення) і Споживачі (Субспоживачі) несуть відповідальність за недотримання вимог цих Правил відповідно до чинного законодавства України.

Зі змісту Заяви вбачається, що КП «ВОВЧАНСЬК» стягує з фізичної особи [REDACTED] кошти за прийняття на абонентський облік засобу обліку холодної води як зі споживача послуги централізованого водопостачання та водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води.

КП «ВОВЧАНСЬК» є юридичною особою, засноване Міською радою, зареєстроване 27.04.1999 за № 1 454 120 0000 000426. Місцезнаходження КП «ВОВЧАНСЬК»: 62503, Харківська обл., Вовчанський район, м. Вовчанськ, вул. Короленка, буд. 13, ідентифікаційний код – 21212155.

Відповідно до статуту КП «ВОВЧАНСЬК», затвердженого рішенням XVI сесії Міської ради VII скликання від 28.10.2016 № 7.4- VII, основною метою діяльності КП «ВОВЧАНСЬК» є отримання прибутку від надання підприємствам, установам, організаціям та населенню міста послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, благоустрою, інших послуг, які передбачені законодавством України та не суперечать статутним завданням. Напрямами діяльності КП «ВОВЧАНСЬК» є, зокрема:

- виконання обов'язків по якісному і безперервному водопостачанню споживачів, покращенню соціальної і виробничої діяльності на базі ефективності і надійності роботи технологічного обладнання, інженерних споруд систем водопостачання та водовідведення, належного функціонування доріг, парків, цвинтарів;

- централізоване збирання та очищення стічних вод, тощо.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті <https://usr.minjust.gov.ua> Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, видами діяльності

КП «ВОВЧАНСЬК» є забір, очищення та постачання води (код за КВЕД 36.00) (основний) та каналізація, відведення й очищення стічних вод (код за КВЕД 37.00).

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОВЧАНСЬК» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та водовідведення.

Отже, КП «ВОВЧАНСЬК» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

Як вбачається з матеріалів Заяви, фізична особа ██████████ звернувся до КП «ВОВЧАНСЬК» з метою проведення заміни лічильника холодної води за адресою: м. Вовчанськ, вул. Торгова, 1/6. КП «ВОВЧАНСЬК» надало ██████████ рахунок-фактуру від 31.01.2019 № 50 на оплату за виконані роботи, в якому перераховані найменування робіт, які мають бути виконані при заміні лічильника, що в сумі становить 755,66 грн. Згідно з рахунком-фактурою, для заміни засобу обліку холодної води виконуються такі види робіт:

№	Найменування робіт	Ціна, грн. без ПДВ	Вартість, грн. без ПДВ
1.	розпломбування лічильника води	61,39	61,39
2.	опломбування лічильника води	64,35	64,35
3.	встановлення лічильника води	188,96	188,96
4.	демонтаж водолічильника	188,96	188,96
5.	видача тех. умов на встановлення лічильника	126,06	126,06
	Всього		629,72
	ПДВ – 20 %		125,94
	Всього до сплати з ПДВ		755,66

Для встановлення квартирних засобів обліку холодної води та прийняття їх на абонентський облік споживачі послуг з централізованого водопостачання та

водовідведення звертаються до КП «ВОВЧАНСЬК» із заявою про намір на встановлення засобу обліку холодної води.

Відповідно до пункту 4.6. Правил користування встановлення засобів обліку на водопровідних мережах споживачів повинно здійснюватися відповідно до СНиП 2.04.01-85 «Внутренний водопровод и канализация зданий», технічних умов та паспорта засобу обліку.

Окрім цього, згідно з пунктом 4.15. Правил користування у разі відсутності у Споживача вузлів обліку або їх розміщення з порушенням чинних Правил технічної експлуатації, СНиП 2.04.01-85, паспорта засобу обліку, цих Правил та технічних умов на встановлення засобів обліку, облік наданих послуг Споживачу проводиться згідно з нормативами (нормами) споживання.

Тобто Міська рада у Правилах користування передбачила видачу технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води.

Як зазначило КП «ВОВЧАНСЬК» листом від 27.03.2019 № 308 (вх. від 29.03.2019 № 2519), послуга з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води є платною. Вартість послуги з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води затверджена та введена в дію наказом КП «ВОВЧАНСЬК» «Про затвердження та введення в дію калькуляцій на послуги» від 23.03.2018 № 35-од та складає 151,27 грн.

Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічними умовами є комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та телекомунікації.

Згідно із абзацом першим пункту 9 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (надалі – Правила № 630), у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установа засобів обліку води і теплової енергії (далі – квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача

Абзацом другим пункту 9 Правил № 630 визначено, що квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.

Відповідно до абзацу третього пункту 9 Правил № 630 періодична перевірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку проводяться за рахунок виконавця.

Згідно з підпунктом 5 пункту 29 Правил № 630 споживач має право на установа квартирних засобів обліку та взяття їх на абонентський облік.

Водночас у підпункті 9 пункту 32 Правил № 630 визначено, що виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку.

3 2 серпня 2017 року набрав чинності Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

Відповідно до визначення термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», абонентський облік вузла обліку (далі – абонентський облік) – процедура реєстрації та періодичний огляд вузлів обліку для використання показань вузлів обліку з метою комерційного або розподільного обліку.

Підпунктом 4 статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього Закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами - розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, та не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла розподільного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.

Порядок оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 № 205, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 за № 981/32433 (надалі – Порядок № 205).

Згідно з пунктом 4 Порядку № 205 оснащення окремих приміщень у будівлях вузлами розподільного обліку/приладами-розподілювачами теплової енергії та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку не потребує розроблення проектної документації, видачі технічних умов та інших вимог до їх встановлення, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, оператором зовнішніх інженерних мереж, виконавцем відповідної послуги.

Отже, КП «ВОВЧАНСЬК» встановило порядок надання платної послуги споживачам, при тому, що це не передбачено чинним законодавством. Лише за умови оплати споживачем за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води КП «ВОВЧАНСЬК», квартирні засоби обліку холодної води приймаються виконавцем послуги на абонентський облік.

Для споживачів послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що надається КП «ВОВЧАНСЬК», відсутня альтернатива отримання послуги з прийняття на абонентський облік квартирних засобів обліку холодної води від інших суб'єктів господарювання, незалежно від місця їх розташування. За умов існування конкуренції на ринку споживач мав би

можливість обрати виконавця цієї послуги, який би запропонував більш привабливіші умови отримання послуги.

Враховуючи зазначене, стягнення КП «ВОВЧАНСЬК» коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуги централізованого водопостачання та водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води є безпідставним та таким, що може ущемлювати інтереси споживачів. Таким чином, споживач для отримання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення зазнає додаткових витрат у розмірі 151,27 грн.

При цьому, відмова споживача від отримання технічних умов на встановлення засобів обліку холодної води нестиме негативні для споживача наслідки у вигляді невзяття засобу обліку холодної води на абонентський облік та неможливості обліковувати кількість спожитих послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Дії КП «ВОВЧАНСЬК» по стягненню коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуги централізованого водопостачання та водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води, не передбаченого чинним законодавством, стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

В той час, коли КП «ВОВЧАНСЬК» є єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути, його експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Враховуючи наведене, дії КП «ВОВЧАНСЬК», які полягають у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуги централізованого водопостачання та водовідведення, а саме за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води, не передбаченому чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку централізованого водопостачання та водовідведення, у зв'язку з чим на підставі розпорядження адміністративної колегії територіального відділення від 30.05.2019 № 91 - рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-74-19

Створення умов для порушень законодавства про захист економічної конкуренції у формі бездіяльності виникає у випадку, коли відповідний державний

орган має обов'язок вчиняти певні дії, які унеможливили б правопорушення, але їх не вчиняє.

Діяння, передбачені статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», не мають самостійного антиконкурентного ефекту. Однак, вони роблять більш імовірними або посилюють суспільно шкідливі наслідки тих порушень законодавства про захист економічної конкуренції, для вчинення яких вони створюють умови.

Міська рада не внесла зміни до Правил користування і таким чином створила умови для вчинення КП «ВОВЧАНСЬК» порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Таким чином, бездіяльність Міської ради по невнесенню змін до Правил користування системами централізованого водопостачання у місті Вовчанськ, затверджених рішенням Міської ради від 22.02.2013 № 7-VI, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення КП «ВОВЧАНСЬК» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

На вимогу територіального відділення стосовно надання ґрунтовних пояснень щодо підстав та причин невнесення змін до Правил користування системами централізованого водопостачання у місті Вовчанськ, затверджених рішенням Міської ради від 22.02.2013 № 7-VI, Міська рада листом від 23.08.2019 № 02-22/2394/1 (вх. від 28.08.2019 №5176) повідомила, що на даний час триває процес погодження змін до Правил користування системами централізованого водопостачання у місті Вовчанськ відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ВОВЧАНСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ (ідентифікаційний код – 04058663) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити бездіяльність, яка полягає у невнесенні змін до Правил користування системами централізованого водопостачання у місті Вовчанськ, затверджених рішенням Міської ради від 22.02.2013 № 7-VI, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення КП «ВОВЧАНСЬК» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист

економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Про виконання рекомендацій повідомити Харківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (61022, м. Харків, м-н Свободи, буд. 5, Держпром, 6 під'їзд, 1 поверх, кімната 35) **в 3-місячний строк** з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, **провадження у справі** про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **закривається**.

Головуючий колегії

Бугаєв А.М.